MINISTERSTWO SPRAW ZAGRANICZNYCH

Nr. 4
ROK XVI

WARSZAWA
1 MAJA 1934

DZIENNIK URZĘDOWY

TREŚĆ:

CZĘŚĆ I — ZARZĄDZENIA:

23. DZIAŁALNOŚĆ GOSPODARCZA URZĘDÓW ZAGRANICZNYCH R. P. I ROZGRANICZENIE ICH KOMPETENCJI.

CZĘŚĆ I.

23.

W.O.677/7.

DZIAŁALNOŚĆ GOSPODARCZA URZĘDÓW ZAGRANICZNYCH R. P. I ROZGRANICZENIE ICH KOMPETENCJI.

ROZDZIAŁ I.

Działalność gospodarcza Urzędów Zagranicznych R. P.

Stan obrotów towarowych Polski z zagranicą, konieczność bacznej opieki nad bilansem handlowym Polski i wiążąca się z tem potrzeba pogłębienia akcji w kierunku pozytywnego jego kształtowania się odpowiednio do życiowych potrzeb gospodarstwa polskiego, wymagają energicznego współdziałania ze strony Urzędów Zagranicznych w zakresie organizacji ekspansji gospodarczej.

Celem uporządkowania i usprawnienia działalności gospodarczej Urzędów Zagranicznych postanawiam co następuje:

Działalność gospodarcza rozpada się na czynności:

1. Sprawozdawcze,
2. Handlowe,
3. Propagandowe,
4. Administracyjno-gospodarcze.

§ 1. — Działalność sprawozdawcza.

Uregulowana została odnośnem zarządzeniem. — Zwracam uwagę na potrzebę rozwinięcia sprężystej inicjatywy w działalności sprawozdawczej tak, aby stała się ona jednym z najbardziej twórczych elementów organizacji polskiego życia gospodarczego i ekspansji handlowej.

§ 2. — Działalność handlowa.

Akcja Urzędów Zagranicznych na tym odcinku winna się opierać na zasadach pionierskich w odniesieniu do polskich zamierzeń eksportowych.

Akcja ta polega w zasadzie na należycie przemyślanej i przygotowanej inicjatywie w zakresie wzmożenia i usprawnienia polskiej wymiany handlowej z zagranicą. Wyrażać się ona winna głównie w wyczerpujących, sprawdzonych i sprawnie udzielanych informacjach handlowych oraz innych, ogólnych czynnościach handlowych, związanych z organizacją polskich obrotów towarowych z zagranicą, przyczem główny nacisk i szczególna pieczołowitość poświęcone być powinny sprawie intensyfikacji i ulepszania wywozu polskiego.

I. Udzielanie informacyj handlowych.

W odróżnieniu od sprawozdań gospodarczych przez informacje handlowe należy rozumieć w zasadzie te wszystkie praktyczne, aktualne

wiadomości, dawane w formie odpowiedzi (pisemnej względnie ustnej) na zapytania ze strony instytucyj lub osób, zainteresowanych w handlu zagranicznym Polski, które orjentują w możliwościach rynkowych wogóle, oraz w zawarciu tranzakcyj handlowych, a zwłaszcza eksportowych, w odniesieniu do poszczególnych towarów.

Przyjąć przytem należy za zasadę, że informacje handlowe w powyższem rozumieniu winne być uważane jako elementy składowe przy opracowaniu syntetycznem sprawozdań gospodarczych.

Informacje handlowe, szczególnie ciekawe i aktualne, o charakterze zasadniczym winne być, po udzieleniu ich stronie, przesyłane w odpisie według następującego rozdzielnika: 1) Ministerstwo Spraw Zagranicznych — a) właściwy Wydział Departamentu Polityczno-Ekonomicznego, b) Radca Ekonomiczny; 2) Instytut Handlu Zagranicznego; 3) Ministerstwo Przemysłu i Handlu; 4) Ministerstwo Rolnictwa i R. R., odpowiednio do zainteresowań tego Ministerstwa.

Ponadto wszystkie informacje handlowe należy przesyłać w odpisie do I. H. Z.

Stosownie do określenia wyżej podanego, informacje handlowe, udzielane przez Urzędy Zagraniczne, winne mieć praktyczno-handlowe nastawienie, t. zn. konstruowane i podawane być w takiej formie i opracowaniu, aby ściśle orjentowały w możliwościach zbytu, t. j. dawały dokładny obraz szans zawarcia tranzakcji między dostawcą polskim, a odbiorcą zagranicznym, przyczem uwzględniane być winne w miarę możności te elementy, które w kalkulacji zarówno eksportera, jak i odbiorcy zagranicznego, decydować mogą o opłacalności tranzakcji, oraz momenty psychiczne eksportera polskiego i importera zagranicznego.

Warunkami podstawowemi pozytywnej działalności informacyjnej, jak i sprawozdawczej, są: dokładna znajomość, w równej mierze tak warunków i możliwości rynkowych kraju urzędowania, jak i możliwości eksportowych wytwórczości polskiej. Na specjalne uwzględnienie tego drugiego warunku zwracam uwagę, jako dotychczas niespełnianego w należytym stopniu przez Urzędy Zagraniczne. Ułatwieniem praktycznem w tym zakresie jest zarządzony osobisty kontakt urzędników, prowadzących dział handlowy w Urzędach Zagranicznych, ze sferami przemysłowo-handlowemi Polski, ich reprezentantami zagranicą, oraz kontakt z przedstawicielami zagranicznymi Instytutu Handlu Zagranicznego i polskiego samorządu gospodarczego.

Obowiązkiem Urzędów Zagranicznych jest udzielanie informacyj handlowych:

1. urzędom i instytucjom państwowym, powołanym do opieki nad handlem zagranicznym Polski;
2. organom samorządu gospodarczego, organizacjom gospodarczym, instytucjom handlowym polskim, oraz osobom zainteresowanym praktycznie w handlu zagranicznym Polski;
3. zagranicznym instytucjom handlowym i obcym obywatelom o stanie produkcji polskiej i polskich możliwościach eksporto-

wych, oraz we wszystkich sprawach, które są w możności ułatwić eksporterom lub importerom polskim nawiązanie stosunków handlowych.

Informacje handlowe winne być udzielane możliwie szybko, natomiast o ile udzielenie informacyj wymaga dłuższego czasu w ich opracowaniu, należy o tem powiadomić petenta, podając przypuszczalny termin załatwienia. Jeżeli załatwienie pociągnie za sobą koszty, nieprzewidziane przez petenta i nie mające pokrycia w budżecie Urzędu Zagranicznego, należy żądać zgóry pokrycia wydatków.

Informacje dla strony polskiej, których udzielenie stronie nasuwałoby wątpliwości Urzędowi, należy przesłać do I. H. Z., w kopji do M. S. Z., wraz z odpisem podania petenta.

Nie należy udzielać:

1. informacyj o solidności i wypłacalności tak firm zagranicznych, jak i krajowych. W razie otrzymania tego rodzaju zapytań, podawać należy jedynie adresy instytucyj, udzielających odnośnych informacyj. W okolicznościach specjalnych — tyczy się to zwłaszcza urzędów pozaeuropejskich — można odstąpić od zasady i przesyłać informacje bezpośrednio stronie zapytującej, o ile one są pewne, z podaniem w miarę możności źródeł i wyraźnem zastrzeżeniem o nieodpowiedzialności urzędu za udzielone informacje. W takich specjalnych okolicznościach odpis informacyj przesyłać należy do wiadomości I. H. Z. — W razie wątpliwości co do solidności zapytujących, wskazane jest przesyłanie informacyj za pośrednictwem I. H. Z.

   Zakaz ten nie odnosi się do urzędów państwowych.

2. Informacyj stałych jakiejkolwiek instytucji lub osobie prywatnej, t. zn. nie należy prowadzić korespondencji, wychodzącej poza ramy normalnego udzielenia informacyj, o które dana instytucja lub osoba zwracały się do urzędu. Stałe informowanie leży w kompetencji I. H. Z.
3. Informacyj, których udzielenie ma charakter stałego popierania jakiejkolwiek osoby lub instytucji handlowej polskiej bądź zagranicznej. Jeśli zajdzie jednakże ku temu potrzeba, udzielenie tego rodzaju informacyj wymaga uprzedniej zgody M. S. Z.

II. Ogólne czynności handlowe.

Do obowiązków Urzędów Zagranicznych należy:

1. a) współdziałać w nawiązywaniu i pogłębianiu stosunków handlowych między Polską a krajem urzędowania. Współdziałanie to obejmować winno wszystkie czynności, jakie mogą być celowe do należytego wykonania tych zadań;

b) współdizałać z I. H. Z. i z jego przedstawicielami zagranicą, jako instytucją specjalnie powołaną do opieki nad naszą wymianą handlową z zagranicą oraz do inicjowania i ulepszenia eksportu polskiego;

c) utrzymywać jaknajściślejszy kontakt z organami samorządu gospodarczego, organizacjami gospodarczemi w Polsce i ich przedstawicielami zagranicą.

2. ułatwiać prace badawcze, rynkowe, odwiedzającym kraj urzędowania delegatom zrzeszeń gospodarczych lub firm polskich. Współpracować z reprezentacjami zagranicznemi polskich firm eksportowych, oraz roztaczać opiekę i kontrolę nad ich działalnością;

3. a) działać w kierunku należytego pozyskania dla naszego handlu zagranicznego emigracji polskiej i polskich grup mniejszościowych okręgu urzędowania drogą zainteresowania polskim towarem;

b) otaczać opieką polskie przedsiębiorstwa handlowe, istniejące w kraju urzędowania, badać ich działalność handlową, oraz ułatwiać tworzenie się nowych polskich, bądź polsko-mieszanych firm, mających na celu nawiązanie stosunków importowo-eksportowych z Polską;

4. kooperować blisko z polsko-mieszanemi Izbami Handlowemi w kraju urzędowania;

5. śledzić bacznie przebieg transportów polskich towarów eksportowych, współdziałać w kierunku racjonalizacji dróg transportowych dla polskiej wymiany towarowej, ze szczególnem uwzględnieniem użycia polskich portów, linij okrętowych, kolei i przedsiębiorstw spedycyjnych. Dociekać przyczyn niekonkurencyjności tych czynników w stosunku do obcych. Spotrzeżenia w tej mierze należy natychmiast sygnalizować czynnikom zainteresowanym w kraju, przyczem synteza badań w tym zakresie winna mieć swoje odbicie w akcji sprawozdawczej;

6. badać wady organiczne i błędy techniczne eksportu polskiego i współdziałać w tej mierze z czynnikami krajowemi, powołanemi do wykonywania czynności w tym zakresie;

7. współdziałać w racjonalizacji finansowania wymiany z Polską i badać możności rozszerzenia jego podstaw;

8. interwenjować u władz kraju urzędowania, stosując się do praw i zwyczajów miejscowych, w razie stwierdzonego naruszenia interesów obywateli polskich, czy przedstawicieli firm polskich, przy wykonaniu ich zawodu kupieckiego, bądź przemysłowego;

9. w zakresie działalności handlowej Urzędów Zagranicznych, wyklucza się z reguły pośrednictwo w zawieraniu tranzakcji między kupcem polskim a zagranicznym.

§ 3. Działalność propagandowa.

Obejmuje działalność propagandową ogólno-gospodarczą i handlową. Informacje propagandowe winne być udzielane wyczerpująco, objektywnie, z odpowiedniem uwzględnieniem momentów psychicznych środowiska, dla którego są przeznaczone.

I. Propaganda ogólno-gospodarcza.

Do obowiązków Urzędów Zagranicznych w zakresie propagandy ogólno-gospodarczej należy:

1. informowanie miejscowych czynników gospodarczych i prasy o życiu, oraz stanie gospodarczym Polski, zdolności produkcyjnej i rentowności wytwórczości polskiej, głównie w celu zainteresowania kapitałów zagranicznych wytwórczością polską i zachęcenia ich do lokaty w Polsce;
2. pilne czuwanie nad dobrą opinją gospodarczą Polski, przeciwdziałanie energiczne wrogiej gospodarczo Polsce propagandzie obcej, oraz prostowanie i usuwanie mylnych opinij gospodarczych o Polsce.

II. Propaganda handlowa.

W dziedzinie propagandy handlowej obowiązkiem Urzędów Zagranicznych jest:

1. zaznajamianie sfer gospodarczych ze zdolnościami eksportowemi Polski, zwyczajami handlu polskiego i wartościami naszego rynku (współdziałanie w organizowaniu udziału Polski w targach i wystawach kraju urzędowania, propagandzie targów i wystaw krajowych; organizowanie wycieczek miejscowych sfer gospodarczych do Polski, akcja prasowa, odczytowa, filmowa i t. p.);
2. zwalczanie wrogich i prostowanie mylnych opinij o jakości towarów polskich i o stosunkach handlowych z Polską wogóle;
3. prowadzenie propagandy na rzecz portów polskich, oraz polskich linij okrętowych.

§ 4. Działalność administracyjno-gospodarcza.

W zakres obowiązków Urzędów Zagranicznych odnośnie dziedziny administracyjno-gospodarczej wchodzą:

I. wizowanie świadectw pochodzenia towarów, oraz wystawianie wszelkiego rodzaju zaświadczeń dla celów handlowo-przemysłowych;

II. czynności w stosunku do marynarki handlowej R. P.

ROZDZIAŁ II.

Rozgraniczenie kompetencji Urzędów Dyplomatycznych i Konsularnych w zakresie działalności gospodarczej.

§ 5.

I. Działalnością gospodarczą w obrębie danego państwa kieruje Szef Urzędu Dyplomatycznego, jako pełnomocny reprezentant Rządu R. P.

II. Urzędnik Poselstwa (Ambasady), prowadzący dział ekonomiczno-handlowy, jest referentem i doradcą Kierownika Urzędu Dyplomatycznego we wszystkich sprawach gospodarczych.

Szef Urzędu Dyplomatycznego może zlecić takiemu urzędnikowi (Radcy Handlowemu) kierowanie zastępczo sprawami gospodarczemi z powierzonego mu terenu.

§ 6.

Do bezpośredniej kompetencji Poselstwa (Ambasady) w czynnościach gospodarczych z reguły należą:

I. Sprawy ogólnej polityki ekonomicznej, traktatów handlowych i umów gospodarczych między państwami, oraz sprawy finansowe.

II. Działalność sprawozdawcza w odniesieniu do całego obszaru kraju urzędowania.

III. Ogólne kierownictwo działalnością handlową, oraz prowadzenie akcji handlowej w swoim zakresie.

IV. Ogólne kierownictwo propagandy gospodarczej, oraz prowadzenie jej w swoim zakresie.

V. Stosunki z centralnemi władzami i organizacjami gospodarczemi kraju urzędowania.

VI. Wszystkie w zasadzie czynności, wchodzące w zakres działalności gospodarczej, o ile w danem państwie niema urzędu konsularnego etatowego, względnie honorowego pełnoprawnego (etatyzowanego).

§ 7.

I. Do kompetencji Urzędu Konsularnego należą w zasadzie wszystkie czynności z zakresu działalności gospodarczej, jakie Urząd Konsularny ma lub może mieć do spełnienia w swoim okręgu konsularnym.

II. Stosownie do § 5. punkt 1, Urząd Konsularny, prowadząc działalność gospodarczą w granicach okręgu konsularnego, podporządkowany jest ogólnemu kierownictwu Kierownika Urzędu Dyplomatycznego, jako władzy zwierzchniej, oraz otrzymuje od Kierownika Urzędu Dyplomatycznego zlecenia wykonania dodatkowych poszczególnych zadań.

§ 8.

I. Zakres działalności gospodarczej Urzędów Konsularnych honorowych, niepełnoprawnych (nieetatyzowanych), wyznacza zwierzchni Urząd Konsularny w porozumieniu lub na polecenie Kierownika Urzędu Dyplomatycznego.

II. O ile w danem państwie niema Urzędu Konsularnego etatowego, względnie honorowego pełnoprawnego (etatyzowanego), jest natomiast honorowy, kierownik Urzędu Dyplomatycznego wyznacza zakres jego kompetencji, stosownie do swego uznania.

§ 9.

I. W rozgraniczeniu kompetencji między Poselstwem (Ambasadą) a Urzędem Konsularnym, oraz Urzędami Konsularnemi w obrębie danego państwa, może być stosowane, poza kryterjum terytorjalności, — kryterjum celowości, według uznania Kierownika Urzędu Dyplomatycznego.

II. We wszystkich wypadkach mogących budzić wątpliwości, gdy chodzi o zakres kompetencji, rozstrzyga Ministerstwo Spraw Zagranicznych na wniosek Kierownika Urzędu Dyplomatycznego.

§ 10.

Celem uniknięcia dwutorowości w działalności gospodarczej Urzędów Zagranicznych, polecam koordynację możliwie najściślejszą między Urzędami Zagranicznemi w obrębie danego kraju, z tem jednakże, że koordynacja ta nie może wpływać hamująco na tok załatwiania spraw.

Zarządzenie niniejsze wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.

Minister

Warszawa, 1 maja 1934 r. *(—) J. Beck*

Redakcja i Administracja
Sekretarjat Ministra Spraw Zagranicznych (S. M.) tel. wewn. 101.

Prenumerata roczna zł 8.—, cena numeru 75 gr.

Nr 12360/34. Główna Drukarnia Wojskowa.